

Opinia w zakresie walidacji produktu finalnego projektu innowacyjnego

Nazwa projektodawcy :

Dobre Kadry. Centrum badawczo-szkoleniowe sp. z oo

Tytuł projektu:

PI – PWP_Spróbujmy się zrozumieć

produkt finalny :

Aktywność bez barier

Wrocław 03.09.2014 r.

Ekspert : **Antoni Rutka**

1. Zgodność produktu z celami projektu i oczekiwaniami grupy docelowej -0,50/0,50

- Hipotezą wyjściową na której Projektodawcy oparli całą koncepcję wsparcia było **uznanie języka polskiego jako języka obcego dla odbiorców** i odpowiednio skupienie całej uwagi w formach udzielanego wsparcia na opanowanie znajomości PJM przez obie kategorie docelowe :odbiorców i użytkowników po to, by wsparcie skutecznie przewyciężało wcześniejsze bariery komunikacyjne i dzięki temu zwiększało swą merytoryczną efektywność.
- Dwa najważniejsze elementy produktu to dwujęzyczny **portal aktywizacji zawodowej** osób niesłyszących oraz **model współpracy** między publicznymi i niepublicznymi instytucjami rynku pracy w zakresie wsparcia osób Głuchych.
- Jak to udokumentowano wynikami uzyskanymi w testach -bez żadnych wątpliwości można uznać, że produkt finalny dobrze przyczynia się do zwiększenia stopnia integracji społecznej osób i podniesienia poziomu aktywności zawodowej odbiorców. Na uznanie zasługuje także i to ,że w wypracowaniu produktu finalnego silnie zaangażowano przedstawicieli odbiorców (zwłaszcza do roli animatorów) –co potwierdziło korzystność szerokiego zastosowania w tym projekcie zasady empowerment a dzięki temu możliwe było zaobserwowanie zmiany postaw osób niesłyszących/głuchych wobec projektu –od początkowej ich nieufności i niewiary w powodzenie różnych działań –do pełnej akceptacji metod współpracy i wypracowanych produktów w projekcie.
- **Finalna wersja produktu została nieco poszerzona** wobec zapisów w strategii wdrażania –dokonano w niej zapisów bardziej dostosowujących poszczególne elementy produktów pośrednich do potrzeb odbiorców oraz poszerzających pierwotnie planowane zakresy treściowe a także bardziej wyeksponowano w modelu współpracy role animatorów rekrutowanych spośród odbiorców jako łączników świata osób niesłyszących/głuchych z otoczeniem społecznym i instytucjonalnym
- Jako niezwykle cenną i pożyteczną należy uznać analizę porównawczą opiniowanego produktu z produktem projektu systemowego PFRON dokonaną w ewaluacji zewnętrznej ,gdyż tym bardziej wyodrębnia i podkreśla ta analiza zalety opiniowanego produktu

2. Skuteczność produktu (korzyści dla grup docelowych) - 1,00/1,00

- Na tle dotychczasowych praktyk i działań adresowanych do środowiska osób niesłyszących, które cechowały się doraźnością i krótkoterminowością interwencji – opiniowany model wyróżnia w odniesieniu do docelowych odbiorców **długofalowość i kompleksowość oraz komplementarność** zastosowanych form wsparcia a także pełne uwzględnienie odmienności kulturowej osób niesłyszących, udokumentowano także wysoki poziom **uniwersalizmu** wypracowanych instrumentów wsparcia wobec różnych kategorii docelowych użytkowników.
- Cechami kompleksowości były: różnorodność zaoferowanych form wsparcia umożliwiające indywidualne ich dostosowanie do zróżnicowanych potrzeb poszczególnych odbiorców oraz jednoczesne oddziaływanie na odbiorców i użytkowników. Długofalowość polegała na stopniowym wprowadzaniu odbiorców do kolejnych zadań szkoleniowych – od opanowania znajomości języka (PJM) i nauki języka polskiego jako języka obcego, przez naukę umiejętności społecznych do opanowywania nowych kwalifikacji zawodowych. Tym zaś co najbardziej wpłynęło na uzyskanie pozytywnych rezultatów było nowatorskie i **konsekwentne włączanie do działań animatorów pracy** – osób głuchych – znających kulturę, język i społeczność z wadami słuchu – zapewniło to bezpośrednio kontakt a dzięki temu ułatwiło przełamanie istniejących barier komunikacyjnych i stworzyło możliwości dotarcia z produktem do szerokiej grupy potencjalnych odbiorców, było też ważnym ułatwieniem w kontaktach interśrodowiskowych odbiorców z najważniejszą dla nich subkategorią użytkowników – jakimi są pracodawcy. Rola animatora dobrze trafia w potrzeby osób niesłyszących/głuchych – najbardziej ceniących sobie kontakt bezpośredni- osobisty budzącym zaufanie i tworzącym oczekiwany komfort relacji społecznej.
- Istotnym warunkiem powodzenia w uzyskiwaniu wysokiej skuteczności modelu wobec docelowych odbiorców było jednoczesne oddziaływanie na użytkowników – zarówno spośród doradców i trenerów z urzędów pracy, jak i bezpośrednio i samych pracodawców, zaś czynnikiem najsilniej wpływającym na tą skuteczność było przełamanie barier kulturowych i językowych – co łamiąc wcześniejsze uprzedzenia i stereotypy, umożliwiło użytkownikom lepsze zrozumienie problemów osób niesłyszących i pozwoliło na nie tylko lepszy dobór propozycji aktywności zawodowej odbiorców ale także i na odpowiednie dostosowanie stanowisk pracy do potrzeb osób niesłyszących.
- Rozwiązania szczegółowe zawarte w produktach pośrednich – w tym programy szkoleń są dobrze zorientowane na nabycie odpowiednich umiejętności i kompetencji, mają poprawną konstrukcję merytoryczną i metodyczną oraz czytelną – blokową/modułową strukturę. W odniesieniu do tematyki oferty szkoleń zawodowych - cennym wkładem jest wyjście poza dotychczas wąski zakres najprostszych zazwyczaj specjalności zawodowych dedykowanych osobom niesłyszącym. Opisy zakładanych efektów szkolenia, wymagania wobec uczestników oraz opis sylwetki absolwenta – dobrze spełniają standardy europejskich ram kształcenia.

3. Aktualność potrzeby wprowadzenia produktu -1,00/1,00

Wobec braku w Polsce wcześniejszych doświadczeń w skutecznym rozwiązywaniu problemów aktywizacji społeczno-zawodowej osób z dysfunkcjami słuchu i ogromnej skali bierności zawodowej tej kategorii osób – wprowadzenie niniejszego produktu wypełnia istniejącą lukę.

Niezwykle cenna jest pomoc jaką dzięki odpowiednim rozwiązaniom szczegółowym modelu (np. Słowniczek polsko- migowy oraz portal internetowy) uzyskać mogą publiczne i niepubliczne instytucje rynku pracy, integracji i pomocy społecznej oraz różne instytucje publiczne komunikujące się z osobami niesłyszącymi ,gdyż dopiero teraz, dzięki tym nowym instrumentom - ich wysiłki w pomaganiu osobom niesłyszącym mogą być bardziej skuteczne

4. Stopień skomplikowania produktu (łatwość zastosowania wypracowanych narzędzi) -0,75/0,75

- Produkt ma dość rozbudowaną, ośmioelementową strukturę –jednakże przedstawioną (wraz z rekomendacjami) w sposób niezwykle przejrzysty i czytelny – przyjazny dla potencjalnych interesariuszy .Potencjalny odbiorca i/lub użytkownik łatwo może wyszukać najbardziej interesujące go treści i opisy poszczególnych rozwiązań .Zaproponowane w modelu działania – jak to już zauważono we wcześniejszych uwagach tej opinii - są wszechstronne ,kompleksowe i w pełni przekazywane w języku zrozumiałym przez osoby Głuche.
- Na tą łatwość zastosowania modelu (w całości lub w poszczególnych jego elementach) silnie wpłynęło szerokie zaangażowanie przedstawicieli środowiska osób z dysfunkcjami słuchu jako współautorów rozwiązań ,co sprawia ,że produkt znakomicie uwzględnia rzeczywiste potrzeby docelowych odbiorców ,dostarczając także pożytecznych wskazówek dla całego otoczenia społeczno-instytucjonalnego
- Poprawne jest wskazanie ,ze istotnym warunkiem skuteczności pracy animatorów pracy jest ich całkowite skupienie się –wyłącznie na pracy z niesłyszącymi/głuchymi odbiorcami ,a nie traktowanie tego jako dodatkowych zadań.
- Także właściwe są sugestie Projektodawcy ,by w PJM opisywane były wszelkie informacje dedykowane odbiorcom ,w tym opisy szkoleń , ofert pracy i opisy stanowisk pracy

5. Możliwości zastosowania przez użytkowników (prawne, organizacyjne)-0,50/0,50

Skuteczność nowego modelu wsparcia aktywizacji zawodowej osób z wadami słuchu zweryfikowano w woj. dolnośląskim ,ale istnieją szerokie możliwości naśladownictwa tej metody w odniesieniu do podobnych jak w projekcie grup docelowych użytkowników i odbiorców w innych regionach .Jest to tym łatwiejsze ,że nie zidentyfikowano żadnych przeszkód prawnych ani organizacyjnych w działaniach naśladowczych.

Projektodawca daje zapewnienie utrzymania portalu po zakończeniu projektu – co oznacza spełnienie ważnego warunku trwałości produktu. Pożyteczna jest także deklaracja Projektodawcy –udzielania bezpośrednich informacji wyjaśniających i wdrożeniowych oraz gotowość przesyłania materiałów w formie elektronicznej/lub drukowanej na zgłaszane zapotrzebowanie zainteresowanych osób i instytucji.

Wykorzystanie praktyczne produktu w jego pełnym kształcie ,w odniesieniu do całego modelu wsparcia dedykowane jest społecznościom lokalnym –na poziomie powiatów – nie ma jednak żadnych przeszkód w powszechnym wykorzystaniu odpowiednich jego elementów przez społeczność osób z wadami słuchu a także w wybranych produktach pośrednich – przez lokalne i regionalne instytucje publiczne i niepubliczne zajmujące się problematyka aktywizacji społeczno- zawodowej osób niepełnosprawnych słuchowo

6. Efektywność (nakłady do rezultatów) wprowadzenia rozwiązania -0,60/0,75

Produkt finalny we wszystkich jego elementach jest dla potencjalnych odbiorców i użytkowników darmowy, niewielkie koszty wdrożeniowe mogą dotyczyć co najwyżej dostosowania do odpowiednich wymogów technicznych sprzętu informatycznego oraz ewentualnych kosztów odpowiednich szkoleń .

Dlatego pod względem niezbędnych kosztów replikowania produkt należy ocenić wysoko .

Wypada jednak żałować ,że dla tak „już na oko” korzystnego modelu interwencji – nie zaproponowano miar wyliczenia efektywności oraz nie przeprowadzono chociażby uproszczonego wyliczenia efektywności zastosowania modelu w całym jego kształcie i/lub w wybranych elementach; zdaniem opiniodawcy przydatne dla tego celu może być zastosowanie kalkulatora kosztów zaniechania

7. Unikatowość i innowacyjność rozwiązania 0,50/0,50

Proponowane rozwiązanie ma niewątpliwie cechy innowacyjności we wszystkich 3 wymiarach, najsilniej w wymiarze III (nowe formy wsparcia) jako wiodącym ,także w wymiarze II (grupa docelowa kategorii społecznej osób dotąd pomijanych w zastosowaniu tej formy wsparcia) oraz w I-szym (podjęcie rozwiązania problemu dotychczas nierozwiązanego w zakresie aktywizacji zawodowej osób z wadami słuchu).

Największe cechy nowatorstwa zauważyć można w następujących elementach modelu :

- a/obydwa programy szkoleń tradycyjnych w PJM;
- b/programy szkoleń zawodowych e-learningowych dla odbiorców
- c/Poradnik i programy szkolenia dla użytkowników (trenerów)
- d/program szkolenia PJM dla trenerów
- e/program szkoleń dla pracowników instytucji rynku pracy i pracodawców
- f/Model współpracy pomiędzy publicznymi i niepublicznymi instytucjami rynku pracy w zakresie wsparcia zatrudnienia osób głuchych
- g/Portal internetowy
- h/ Słownik języka polskiego w PJM dla Głuchych.

Opracowana i przetestowana przez realizatora projektu metoda wspierania aktywizacji społeczno- zawodowej osób niesłyszących/głuchych -jest **innowacją nie tylko w skali regionu dolnośląskiego ale i w skali ogólnokrajowej.**

Opinia na temat zmian wprowadzanych przez beneficjenta w zakresie strategii upowszechniania i włączania do głównego nurtu polityki oraz ewentualne rekomendacje w tym zakresie :

Zmiany jakich konieczność wskazano w „Opisie produktu finalnego” poszerzają strategię upowszechniania o 3 dodatkowe aktywności –w tym opisana w oddzielnym załączniku „koncepcja ogólnopolskiej kampanii medialnej”- a przesłanki tych zmian są ze wszech miar w pełni uzasadnione potrzeba lepszego i szerszego spopularyzowania problematyki wspierania zatrudniania osób z wadami słuchu .

W odniesieniu do strategii włączania produktu finalnego do głównego nurtu polityki daje się zauważyć skupienie tej strategii na działaniach upowszechnieniowych i brak określenia w jakich dokumentach strategicznych na poziomie regionalnym i/lub krajowym powinny znaleźć odzwierciedlenie zapisy nawiązujące do wypracowanego modelu wsparcia ,także nie wskazano jednoznacznie co Projektodawca uzna za sukces w strategii wdrażania produktu do głównego nurtu polityki/powszechnej praktyki.

Komentarz i rekomendacje eksperta :

Opiniowany produkt finalny spełnia w należyty sposób wszystkie wymogi poprawności i formalne kryteria oceny. Jego bardziej dopracowane niż to pierwotnie zakładano kształt i zawartość merytoryczna są następstwem elastyczności Wnioskodawcy w podejściu projektowym i staranności w poszukiwaniu rozwiązań najbardziej odpowiadających rozpoznanym potrzebom praktyki zastosowania instrumentów wspierających aktywizację społeczno – zawodową osób niepełnosprawnych słuchowo. Potwierdzeniem trafności i skuteczności produktu są pozytywne wyniki testowania – co najbardziej powinno zachęcać potencjalnych użytkowników w replikowaniu tego dobrze dobranego, pożytecznego i nowatorskiego skali krajowej rozwiązania w zakresie interwencji ukierunkowanej na poprawę sytuacji zawodowej osób głuchych i niesłyszących .

Wszystkie zaproponowane w projekcie rozwiązania szczegółowe z 8 punktowego pakietu mają cechy innowacyjności produktowej i procesowej ,a szerokie zastosowanie zasady empowerment wpłynęło na wysoką skuteczność rozwiązań oraz pozwoliło na ich spięcie w dającą się przekonywująco uzasadnić kompleksową i uniwersalną całość logiczną .

W całym pakiecie składającym się na produkt finalny oraz w dodatkowych dokumentach opisujących lub oceniających (2 recenzje) produkt - nie można się dopatrzeć istotnych braków merytorycznych ani żadnych usterek technicznych .

Niewielkimi mankamentami ,jakie można zauważyć ,są:

- 1/brak wyliczenia efektywności w relacjach nakład/rezultat i z/lub zaproponowania miar wyliczenia tej efektywności
- 2/ nieuwzględnienie w mainstreamingu wertykalnym zapisów w dokumentach strategicznych nawiązujących do wypracowanego w tym projekcie produktu finalnego
- 3/określenie ,co zostanie uznane przez Projektodawcę za sukces strategii wdrażania produktu do powszechnej praktyki/głównego nurtu polityki.

Powyższe zastrzeżenia nie wpływają na ogólnie wysoką ocenę produktu – opracowanego profesjonalnie i bardzo dobrze odpowiadającego aktualnym potrzebom poszukiwania nowych, skutecznych metod aktywizowania osób niepełnosprawnych słuchowo.

Rekomendacja eksperta :

uznać produkt finalny za zwalidowany

Opiniowany produkt finalny spełnia wszystkie 7 kryteriów oceny –wartość łączna przyznanych punktów ma poziom wysoki **(4,80/5,0)**

Antoni Rutka

Wrocław
03.09.2014.r.